

TYLNA 14

OKRĘGOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH
W ŁÓDZI

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 36/2021

ISSN 2083-2109

Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych
pełnych wiary, nadziei i miłości.

Radosnego, mimo ograniczeń, wiosennego nastroju,
serdecznych i życzliwych przyjaciół
oraz wesłego Alleluja!

życzą

Dziekan i Rada

Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi
Oraz Redakcja „Tylnej 14”

Łódź, dnia 12 marca 2021 r.

Szanowni Państwo Radcowie Prawni i Aplikanci Radcowscy, Szanowna Redakcjo „Tylnej 14”

rok 2021 obok codziennych problemów związanych z epidemią przynosi nam także radosne wydarzenie, którego nie sposób nie odnotować. Jubileusz X - lecia Czasopisma Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi „*Tylna 14.*” A mówiąc tak zwyczajnie – „*Tylnej 14*”, jak zwykle mówimy dzieląc się refleksjami po przeczytaniu kolejnego numeru. A uzbierało się ich w ciągu minionej dekady niemało, bo – wliczając aktualny, jubileuszowy – 37. Pamiętać bowiem trzeba, że poza regularnymi był jeszcze jeden, specjalny. Co do zasady mamy więc nasz samorządowy kwartalnik, a wyjątki, zawsze uzasadnione bieżącymi wydarzeniami, tylko ją potwierdzają.

O sukcesie czasopisma decydują przede wszystkim Czytelnicy, Autorzy i Zespół Redakcyjny. Wyrażamy przekonanie, że w przypadku „*Tylnej 14*” ta „triada” sprawdziła się znakomicie. Pamiętamy pewien niepokój jaki towarzyszył nam przy podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu wydawania izbowego kwartalnika i później, przy kolejnych wydaniach. Jesteśmy bowiem z „*Tylną 14*” od początku i, na przestrzeni lat, w różnych rolach, które czasami utrudniają, a czasami ułatwiają oceny – osób współodpowiedzialnych za wydawanie, autorów tekstów i czytelników. Zawsze tak jest, kiedy podejmuje się próbę nowej inicjatywy zadaje się pytanie, czy spełnimy oczekiwania w niej pokładane, czy przyniesie zamierzone efekty, czy będzie pozytywnie odbierana.

„*Tylna 14*” od początku miała szczęście. Inicjatorem jej wydawania i Redaktorem Naczelnym (od pierwszego numeru !) jest bowiem Jacek Wawrzynkiewicz. To Jego kreatywności, zaangażowaniu i talentom organizacyjnym zawdzięczamy koncepcję kwartalnika, stworzenie Zespołu Redakcyjnego (Sylwia Pastwa i Łukasz Bonisławski również są z „*Tylną 14*” od pierwszego numeru, Paweł Juliusz Walter dołączył do Redakcji nieco później),

zaproszenie do współpracy licznego grona Autorów. A wszystko to z myślą o Czytelnikach i ich zainteresowaniu, sprawieniu, by czekali na kolejne edycje periodyku. Rozmawiając z Państwem, Radcami prawnymi, Aplikantami radcowskimi, możemy powiedzieć, że zamierzony cel został osiągnięty, co nie oznacza braku konieczności podejmowania kolejnych dyskusji nad kształtem i ewolucją czasopisma, dążeniu do tego by było jeszcze ciekawsze, by spełniało również oczekiwania co do formy i jakości edycji.

Przypomnijmy w tym miejscu, że „*Tylna 14*”, mając od początku kolorową okładkę (nieco zmienioną po kilku latach), zaczynała od edycji czarno-białej. Dopiero z czasem stała się w całości kolorowa. Tyle o stronie technicznej, edytorskiej, która przecież też jest ważna, bo decyduje o pierwszym wrażeniu, pierwszym odbiorze.

Nasz kwartalnik (na szczęście !), pomimo coraz bardziej „informatycznej” rzeczywistości, nadal wydawany jest w tradycyjnej, papierowej wersji. I pomimo potrzeby również elektronicznej edycji, zamieszczanej na stronie internetowej Izby, niech tak pozostanie. Nic bowiem nie zastąpi bezpośredniego kontaktu z „żywym” czasopismem, fakturą papieru, zapachem drukarskiej farby.

„*Tylna 14*” przyniosła nam, w minionych dziesięciu latach setki artykułów i tysiące zdjęć. Dzielila się informacjami o samorządowych wydarzeniach. Uczestniczyła w zachowaniu pamięci o Tych, którzy już odeszli, a którzy swoim zaangażowaniem i pracą budowali nasz Samorząd. Wspierała w wykonywaniu zawodu sądowym orzecznictwem. Pozwalała na chwile relaksu recenzjami filmów, książek, koncertów, historycznymi esejami, reportażami z bliższych i dalszych podróży, wrażeniami z kulinarnych odkryć. Czasem przypominała i komentowała bieżące wydarzenia, wykraczające poza samorządowy świat, ale ważne dla nas wszystkich. Skłaniała do refleksji, zadumy, dyskusji, inspirowała inicjatywy, ale też przynosiła chwile wzruszeń i radości. Integrowała nas wspólnymi Rajdami Pieszymi i Dyskusyjnym Klubem Filmowym.

Serdecznie gratulujemy Zespołowi Redakcyjnemu – Jackowi Wawrzynkiewiczowi, Sylwii Pastwie, Łukaszowi Bonisławskiemu i Pawłowi Juliuszowi Walterowi, jubileuszu X – lecia „Tylnej 14”. Przed wszystkim wspólnych lat. One bowiem decydują o potrzebie dalszej pracy, kontynuacji i rozwijania tego, co zaczęło się w 2011 roku. Dzielenie czasu i przeżyć współdecyduje o wartości podejmowanych inicjatyw.

Życzymy Państwu – Czytelnikom i Autorom oraz Zespołowi Redakcyjnemu by „Tylna 14” była z nami w kolejnych latach. Przed wszystkim dlatego, że łączy. Zatrzymujemy w kadrach zdjęć i tekstach czas teraźniejszy i czas miniony. Otwierajmy dzięki „Tylnej 14” czas przyszły. I wychodźmy na spotkania z kolejnymi edycjami, pamiętając, że warto nie tylko czytać, ale też podzielić się wrażeniami z lektury, a może także, choć czasami, napisać tekst.

Czesława Kohuda

Grzegorz Wyszogrodzki

Robert Czapnik

WYDAWCA:

**Okręgowa Izba Radców Prawnych
w Łodzi**

90-324 Łódź, ul. Tylna 14
tel. 42 673 41 05
tel./fax 42 674 88 16
e-mail: oirp@oirplodz.pl

Konta bankowe:

ING BANK ŚLĄSKI
13 1050 1461 1000 0022 5916 6649
PEKAO S.A. VI O/ŁÓDŹ
42 1240 3031 1111 0000 3426 6485

REDAKCJA:

Jacek Wawrzynkiewicz
(Redaktor Naczelny)

Sylwia Pastwa, Łukasz Bonisławski
Paweł Juliusz Walter

90-324 Łódź, u. Tylna 14
tel. 42 673 41 05

e-mail: tylina14@oirplodz.pl

*Redakcja materiałów nie zamówionych
nie zwraca, rezerwuje sobie prawo do
skracania, poprawiania oraz
uzupełniania atrzymanych tekstów,
a także dodawania i zmiany tytułów.
Przesłanie tekstu na adres Redakcji
oznacza zgodę na ich nieodpłatny druk
bez dodatkowej zgody autora.*

PROJEKT MAKIETY CZASOPISMA:

A-4 Studio www.a4studio.pl

SKŁAD / DRUK

A-4 Studio www.a4studio.pl

Czasopismo bezpłatne

Nakład: 170 egzemplarzy

Dyżury członków Prezydium Rady
DZIEKAN RADY

Robert Czapnik

środa 14:00 – 15:00

**I ZASTĘPCA DZIEKANA/WICEDZIEKAN
RADY DS. WYKONYWANIA ZAWODU**

Grzegorz Wyszogrodzki

piątek 15:00 – 16:00

**WICEDZIEKAN RADY DS. PROMOCJI
ZAWODU I INTEGRACJI
ŚRODOWISKOWEJ**

Krzysztof Wójcik

wtorek 15:30 – 16:30

WICEDZIEKAN RADY DS. APLIKACJI

Aleksandra Grocholska-Jankowska

wtorek 14:30 – 15:30

SEKRETARZ RADY

Marek Woźniak

czwartek 15:00 – 16:00

SKARBNIK RADY

Przemysław Zawalski

poniedziałek 15:30 – 16:30

Spis treści:

Szanowni Państwo Radcowie Prawni i Aplikanci Radcowscy	1
Koleżanki i Koledzy.....	5
Więści z KIRP.....	6
Aktualności	9
Pożegnanie Wandy Lebiody	12
Orzeczenie Sądu Apelacyjnego	14
Rzecznik Praw Obywatelskich	20
40-lecie Strajków studentów łódzkich	24
O strajku łódzkich studentów z 1981 r. słów kilka	26
10 lat Tylnej i Wielkanoc	38

Koleżanki i Koledzy

*Pandemia wokół szaleje w najlepsze, ale Tyl-
na 14 ze swoim świątecznym numerem znów trafia
do Państwa rąk. I okazuje się, że tak jest już od 10
lat. Gdy dziesięć lat temu zaproponowałem Pani
Dziekan Rady OIRP w Łodzi Czesławie Kołudzie
wydawanie periodyku naszej Izby, nie przypuszcza-
łem, że moja przygoda z Tylną 14 potrwa tak długo
i gazeta na trwale wpisze się w życie samorządu.*

*Od 10 lat staramy się informować Państwa
o najważniejszych wydarzeniach samorządowych,
przybliżać elementy wiedzy prawniczej, a także
dzielić się ciekawymi relacjami naszych redaktorów
z podróży i wizyt w interesujących miejscach, opisami
wydarzeń historycznych, kulturalnych i sportowych.*

*Na łamach Tylnej 14 publikowało kilkudziesięciu autorów, którym bardzo , bar-
dzo dziękuję za prace i zaangażowanie. Nie sposób wymienić wszystkich, ale szczególnie
chciałbym podziękować za kreatywność, pasję i twórczy wkład Grzegorzowi Wyszogrodz-
kiemu autorowi baaardzo, baaardzo wielu tekstów. Dziękuję również w sposób szczegól-
ny Ewie Stompor- Nowickiej za stałość i rzetelność we współpracy z naszą redakcją. No
i oczywiście dziękuję członkom zespołu redakcyjnego Sylwii Pastwie, Łukaszowi Boni-
sławskiemu i Pawłowi Walterowi za wieloletnie wspieranie mnie dobrym słowem i teksta-
mi.*

*Dla przypomnienia przynajmniej w pigułce historii naszego pisma w nume-
rze prezentujemy dotychczasowe okładki „Tylnej 14”, życzę miłego zwiedzania naszej
„galerii”.*

*Pragnę przypomnieć, że Tylna 14 to nie tylko czasopismo, ale również wiele
przedsięwzięć kierowanych do Koleżanek i Kolegów tak jak 10 rajdów pieszych, Dysku-
syjny Klub Filmowy.*

*Czas pandemii nie jest czasem świętowania, ale pozwolą Państwo, że podzielę
się osobistą refleksją z tej okazji. Jestem bardzo szczęśliwy, że mam zaszczyt przygoto-
wywać dla Państwa „Tylną 14” i jak mam nadzieję jest ona ważnym źródłem informacji
i inspiracji dla wielu z Was.*

*Zespół tworzący „Tylną 14” nie jest zbiorem zamkniętym i w związku z tym ser-
decznie zapraszam z tekstami, pomysłami i inicjatywami.*

*Życząc zdrowych Świąt Wielkanocnych serdecznie pozdrawiam. Spotkajmy się
wszyscy po pandemii.*

Jacek Wawrzynkiewicz

Więści z KIRP

Szanowni Państwo Radcowie Prawni
i Aplikanci Radcowscy,

ubiegłoroczne, wrześniowe Zgromadzenie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi powierzyło mi zaszczytną funkcję reprezentowania naszej Izby w Krajowej Radzie Radców Prawnych. Przypadła mi zatem również rola kontynuowania „Więści z KIRP” (tytuł nadany przez Redakcję), z którymi dotychczas dzieliła się z Państwem Pani Mecenas Ewa Stompor – Nowicka, która wchodziła w skład Krajowej Rady Radców Prawnych z wyboru Zgromadzeń OIRP w Łodzi kolejnych kadencji, począwszy od 2003r.

O XII Krajowym Zjeździe Radców Prawnych, który odbył się w dniu 7 listopada 2020r. oraz o pierwszym posiedzeniu (nazywanym w związku z luką przepisach regulujących funkcjonowanie organów samorządu zawodowego radców prawnych – spotkaniem) nowo wybranej Krajowej Rady Radców Prawnych w dniach 20 - 21 listopada 2020r. pisałem już w poprzednim numerze „Tyłnej 14”. Wypada zatem podzielić się informacjami o wybranych, kolejnych wydarzeniach, które miały miejsce w pierwszych miesiącach nowej kadencji radcowskiego Samorządu. Zaznaczyć przy tym trzeba,

że w związku z trwającym stanem epidemii podejmowane aktywności nadal zdominowane są przez formę on-line. I zapewne, niestety, przez dłuższy czas będzie jeszcze nam ona towarzyszyć.

Odnotować zatem należy, z kronikarskiego obowiązku, kolejne posiedzenia Krajowej Rady Radców Prawnych (mimo formalnych zastrzeżeń co do nazewnictwa takie określenie jest mi bliższe niż używane „spotkanie,” które niesie jednak z sobą inne konotacje, nie związane z obradami kolegialnych organów KIRP), które m.in. przyniosły decyzje dotyczące ukształtowania struktury organu w nowej kadencji poprzez utworzenie Komisji oraz Krajowego Zespołu Wizytatorów, a także wybór ich przewodniczących i członków. Miło mi poinformować, że wśród osób wybranych są m.in. radcowie prawni z OIRP w Łodzi:

- Członkiem Komisji Aplikacji została wybrana Aleksandra Kudrzycka,
- Przewodniczącym Komisji Doskonalenia Zawodowego - Andrzej Domański,
- Członkiem Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu – Grzegorz Wyszogrodzki,
- Członkiem Komisji Praw Człowieka - dr hab. Marcin Górski,
- Członkiem Komisji Promocji Zawodu - Dominika Pacholska,
- Członkiem Krajowego Zespołu

Wizytatorów - Wojciech Płóciennik
 Ponadto r.pr. Magdalena Śnieguła
 została wybrana Zastępcą Głównego
 Rzecznika Dyscyplinarnego.

Poza wymienionymi Komisjami
 zostały także utworzone: Komisja
 Alternatywnych Metod Rozwiązywania
 Sporów (ADR), Komisja Wspierania
 Rozwoju Zawodowego i Komisja
 Zagraniczna.

Z uwagi na trwający stan
 epidemii Krajowa Rada Radców Prawnych
 postanowiła czasowo nie powoływać
 Komisji Integracji oraz Kapituły
 Funduszu Seniora. W tym ostatnim
 przypadku przyjęto rozwiązanie, że
 pomocą dla Seniorów zajmować będą
 się poszczególne okręgowe izby radców
 prawnych na zasadach określonych
 w uchwale KRRP i w trybie przewidzianym
 uchwałami właściwych rad okręgowych
 izb radców prawnych. Przyjęto
 również, dla zapewnienia środków do
 realizacji zwiększonego zakresu zadań
 na szczeblu okręgowym, że w 2021r.
 zmniejszeniu ulegnie odprowadzana
 przez okręgowe izby radców na rzecz
 Krajowej Izby Radców Prawnych część
 składek członkowskich z 75% do 70%.
 Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych
 w Łodzi przyjęła w projekcie budżetu OIRP
 w Łodzi na rok 2021 przedstawionym
 do uchwalenia Zgromadzeniu, że całość
 kwoty różnicy między dotychczas
 odprowadzaną na rzecz KIRP częścią
 wpływów z tytułu składek członkowskich
 a przewidzianą w uchwale KRRP na
 rok 2021 przeznaczona jest na pomoc
 socjalną dla Seniorów. Wskazać przy
 tym należy, że w razie zgłoszenia takiej
 potrzeby ze strony okręgowych izb
 radców prawnych, Krajowa Rada Radców
 Prawnych również rozważy udzielenie

dalej idącej pomocy finansowej na rzecz
 Seniorów.

W obszarze wsparcia dla radców
 prawnych znajdujących się w trudnej
 sytuacji życiowej i materialnej Krajowa
 Rada Radców Prawnych zmieniła również
 zasady funkcjonowania Fundacji Radców
 Prawnych „*Subsidio Venire*”, dopuszczając
 w szczególności możliwość prowadzenia
 przez nią działalności gospodarczej.
 W opinii inicjatorów zmian w statucie
 przyczynić się do może do zwiększenia
 zasobów finansowych Fundacji, co ma
 bezpośrednie przełożenie na zakres
 realizacji podstawowych celów dla jakich
 została utworzona.

Zauważenia wymaga aktywność
 Komisji Krajowej Rady Radców Prawnych.
 Ramy tej notatki nie pozwalają na
 zamieszczenie szczegółowych informacji
 – w tym zakresie (i nie tylko w tym
 zakresie) zachęcam do odwiedzania
 strony internetowej KIRP (<https://kirp.pl/>). Tytułem przykładu warto zwrócić
 uwagę na niektóre podejmowane
 działania.

W szczególności wskazać należy
 na przyjęte stanowiska przez Komisję
 Praw Człowieka:

- z dnia 16 stycznia 2021r. w sprawie
 projektu nowelizacji ustawy Kodeks
 postępowania w sprawach o wykroczenia
 (druk sejmowy nr 866)(w tym obszarze
 w dniu 21 stycznia 2021r. Krajowa Izba
 Radców Prawnych złożyła w Sejmie
 opinię w sprawie projektu nowelizacji);
- z dnia 11 lutego 2021r. w sprawie
 wolnych mediów;
- z dnia 12 lutego 2021r. w sprawie
 publikacji rozstrzygnięcia Trybunału
 Konstytucyjnego z dnia 22 października
 2020r.

Uwagi także wymaga przygotowana przez Komisję Praw Człowieka dla Rady Adwokatury i Stowarzyszeń Prawniczych CCBE informacja z obszaru praworządności w Polsce w 2020r., która stanie się częścią wkładu CCBE do raportu Komisji Europejskiej nt. praworządności za 2020r.

W tym roku rozpoczął się kolejny 3-letni cykl doskonalenia zawodowego radców prawnych. W tym kontekście warto odnotować posiedzenie Komisji Doskonalenia Zawodowego z udziałem przedstawicieli okręgowych izb radców prawnych, podczas którego m.in. podjęto działania w celu wypracowania modelu wzajemnej wymiany informacji o przedsięwzięciach szkoleniowych organizowanych przez okręgowe izby radców prawnych i Krajową Izbę Radców Prawnych.

Pierwsze posiedzenie on-line Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu zdominowała dyskusja o bieżących sprawach, które zostały skierowane do Komisji zgodnie z zakresem jej działania, w szczególności kwestia dopuszczalności samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej przez aplikantów radcowskich, której przedmiotem jest świadczenie pomocy prawnej. W tej ostatniej sprawie przygotowywane jest stanowisko Komisji.

Tradycyjnie już Krajowa Izba Radców Prawnych zaangażowała się w kolejne edycje „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześpięstwem” oraz Konkursu „Akademia Wiedzy o Prawie” dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, która w tym roku odbędzie się w całości on-line.

Przedmiotem szczególnej uwagi naszego Samorządu stały się zmiany w organizacji pracy sądów oraz w regulacjach postępowań sądowych, w tym propozycje zmian legislacyjnych ograniczających lub wręcz naruszających istotę prawa do sądu. Zwraca się w tym przypadku zwłaszcza na problemy dotyczące zasady jawności, kwestii doręczeń, zmian w zakresie składów orzekających poprzez ograniczenia składów kolegialnych zawodowych i mieszanych oraz elektroniczną postępowania poprzez fakty dokonane.

Projektowane zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego były przedmiotem spotkań Prezesa KRRP Włodzimierza Chróścika i Kierownika Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji KRRP prof. dr hab. Rafała Stankiewicza z kierownictwem Kancelarii Prezydenta RP, a także w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Odbyło się również spotkanie przedstawicieli KRRP w osobach Prezesa Włodzimierza Chróścika, Wiceprezesa Aleksandry Gibuły oraz Kierownika Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji prof. dr hab. Rafała Stankiewicza z Prezydentem RP Andrzejem Dudą i przedstawicielami Kancelarii Prezydenta – Sekretarzem Stanu Andrzejem Derą oraz Szefem Kancelarii Grażyną Ignaczak - Bandych podczas którego przekazano sprawozdanie z działalności samorządu radcowskiego w 2020r. oraz rozmawiano o działaniu systemu wymiaru sprawiedliwości w okresie pandemii i zbliżającym się jubileuszu 40 – lecia istnienia Samorządu.

Grzegorz Wyszogrodzki

AKTUALNOŚCI

W dniu 30 grudnia 2020r. Krajowa Rada Radców Prawnych dokonała wyboru składów osobowych Komisji oraz Krajowego Zespołu Wizytatorów. Przewodniczącym oraz członkami Komisji zostali m.in. radcowie prawni z OIRP w Łodzi:

- Członkiem Komisji Aplikacji została wybrana Aleksandra Kudrzycka,
- Przewodniczącym Komisji Doskonalenia Zawodowego - Andrzej Domański,
- Członkiem Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu - Grzegorz Wyszogrodzki,
- Członkiem Komisji Praw Człowieka - dr hab. Marcin Górski,
- Członkiem Komisji Promocji Zawodu - Dominika Pacholska,
- Członkiem Krajowego Zespołu Wizytatorów - Wojciech Płóciennik.

Ponadto r.pr. Magdalena Śnieguła została wybrana Zastępcą Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

Z dniem 31 grudnia 2020r. zakończył się kolejny 3 – letni cykl szkoleń zawodowych w ramach systemu doskonalenia zawodowego określonego Uchwałą Nr 30/B/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 6 czerwca 2008r. w sprawie określenia zasad wypełniania przez radcę prawnego obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych.

Obowiązek szkoleniowy, zgodnie z Uchwałą Krajowej Rady Radców Prawnych, ciążył na 1793 radcach prawnych OIRP w Łodzi, przy czym:

- wymaganą liczbę punktów szkoleniowych zgromadziło 1457 osób,
- nie uzyskało wymaganej liczby punktów szkoleniowych 336 osób, w tym 90 osób nie uzyskało żadnych punktów szkoleniowych.

Zastrzec należy, że liczby te mogą jeszcze ulec zmianie z uwagi na opóźnienia w przekazywaniu informacji do OIRP w Łodzi o uczestnictwie radców prawnych w szkoleniach organizowanych przez inne podmioty.

Od 1 stycznia 2021r. rozpoczął się nowy, trzyletni cykl szkoleń zawodowych.

Informacje o zasadach doskonalenia zawodowego oraz o wprowadzanych zmianach zamieszczane są na bieżąco w kwartalniku „Tylna 14. Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi”, na stronie internetowej OIRP w Łodzi oraz na stronie internetowej Krajowej Izby Radców Prawnych.

Od dnia 1 stycznia 2021r. funkcję Zastępcy Kierownika Szkolenia Aplikantów OIRP w Łodzi pełni r. pr. Piotr Adamas, który zastąpił r. pr. Elżbietę Niedźwiedzińską. Pani Mecenas serdecznie dziękujemy za wieloletnią pracę i zaangażowanie w sprawy Aplikantów radcowskich OIRP w Łodzi oraz w organizację procesu szkolenia. Panu Mecenasowi gratulujemy i życzymy satysfakcji w pracy samorządowej w obszarze aplikacji radcowskiej.

Już po raz ósmy z inicjatywy Komisji Wizerunku Zawodu i Informacji Rady OIRP Łodzi wydrukowane zostały kalendarze trójdzielne, które rozprowadzono m.in. w sądach, urzędach, instytucjach użyteczności publicznej.

W styczniu 2021r. ustalone zostały warunki bliższej współpracy Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Podczas spotkania z udziałem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UŁ prof. Uł dr hab. Moniki Boguckiej – Felczak, Prodziekana WPiA UŁ ds. Współpracy i Projektów Międzynarodowych dr Izabeli Skomerskiej - Muchowskiej, Dziekana Rady OIRP w Łodzi Roberta Czapnika i Wicedziekana Rady OIRP w Łodzi Grzegorza Wyszogrodzkiego przyjęto, że współpraca będzie obejmowała wymianę wiedzy i doświadczenia w obszarze nauk prawnych i praktyki prawniczej, w tym przez współdziałanie w zakresie organizacji konferencji naukowych, seminariów naukowych, szkoleń oraz ekspertyz, w szczególności w ramach funkcjonującego przy Wydziale Prawa i Administracji UŁ Centrum Wiedzy Eksperckiej.

W dniu 18 lutego 2021r. przeprowadzone zostało szkolenie w zakresie obsługi kas fiskalnych on-line. Szkolenie poprzedzone zostało uzgodnieniami z Firmą ELPRO s.c., w wyniku których radcom prawnym OIRP w Łodzi zagwarantowane zostały preferencyjne warunki zakupu kas fiskalnych.

W dniach od 22 do 28 lutego 2021r. OIRP w Łodzi tradycyjnie wzięła udział w akcji „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłpstwem”, której celem jest niesienie pomocy ofiarom przesłpstw poprzez udzielanie bezpłatnych porad prawnych. W akcję, z uwagi na stan epidemii – za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (on-line) włączyli się radcowie prawni OIRP w Łodzi: Marcin Hamara, Tomasz Jankowski, Tomasz Kos, Anna Krysiak – Schechinger i Wojciech Płóciennik.

Ogłoszenie o akcji zostało zamieszczone na stronie internetowej i profilu OIRP w Łodzi w serwisie społecznościowym Facebook.

W poprzednim wydaniu „Tyłnej 14” informowaliśmy o objęciu patronatem przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Łodzi organizowanej przez Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi wystawy plenerowej w 40 rocznicę wybuchu strajku studenckiego w Łodzi oraz wydania planowanej z tej okazji monografii.

Wystawa „By przestała być sloganem demokracja. Strajk łódzkich studentów 1981r.” prezentowana była w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 w okresie od 18 lutego do dnia 18 marca 2021r.

Monografia „By przestała być sloganem demokracja. Strajk łódzkich studentów 1981r.” pod red. Marcina Gawryszczaka, wydana przez Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, została opublikowana w lutym 2021r. Honorowy patronat objęła Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska.

Patronat nad wydarzeniem, obok OIRP w Łodzi, objęły również: Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Politechnika Łódzka, Izba Adwokacka w Łodzi, Izba Notarialna w Łodzi oraz Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” Oddział w Łodzi. Patronami medialnymi wydarzenia zostali: Tygodnik „Angora. Przegląd prasy krajowej i zagranicznej,” Radio Łódź, TVP 3 Łódź.

W dniu 26 marca 2021 w formie hybrydowej odbyło się Zgromadzenie Sprawozdawcze Delegatów Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi, które podjęło uchwały wynikające z obowiązujących samorząd radcowski przepisów.

Grzegorz Wyszogrodzki

Pożegnanie radcy prawnej Wandy Lebioda

Żegnamy Koleżankę i Przyjaciółkę - radcę prawnego Wandę Lebiodę, zmarła w sobotę 12 grudnia 2020 r., w wieku 59 lat.

Dziękujemy za wspólne lata pracy zawodowej i pracy na rzecz samorządu radcowskiego. Dziękujemy za życzliwość, pogodę ducha i optymizm, którym nas obdarzała.

Jako radca prawny swoją drogę zawodową związała z administracją publiczną, na rzecz której świadczyła pomoc prawną. Od 1991 r. sprawowała funkcję Dyrektora Biura Wyborczego w Skierniewicach, obecnie Krajowego Biura Wyborczego Delegatura w Skierniewicach.

Była zaangażowana zarówno w pracę zawodową, jak i pracę na rzecz samorządu radcowskiego. Z tytułu tej ostatniej uhonorowana została Złotą i Srebrną Odznaką Zasłużony dla Samorządu Radców Prawnych. W latach 2013-2016 była członkiem Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi. Przez wiele kadencji była Delegatem z Rejonu Skierniewickiego na Zgromadzenie Delegatów Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi.

Wanda, już w okresie studiów prawniczych na Uniwersytecie Łódzkim angażowała się czynnie w walce o demokrację, była członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów, a później zaangażowała się w działalność Solidarności a następnie, przed wyborami parlamentarnymi w 1989 r. działała w Komitecie Obywatelskim „Solidarność”. W 2013 r. wraz z innymi zasłużonymi działaczami opozycji demokratycznej z województwa łódzkiego została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi w uznaniu za działalność na rzecz przemian demokratycznych w Polsce oraz za zasługi w działalności na rzecz umacniania demokratycznego prawa wyborczego w Polsce.

Wanda potrafiła dzielić się wiedzą prawniczą, jak również zdobytym doświadczeniem zawodowym.

Otwarta na ludzi i bezpośrednia, pogodna i z poczuciem humoru, koleżeńska i zawsze służąca pomocą.

Taka pozostanie w naszych sercach i w naszej pamięci, wypełnionej dobrymi wspomnieniami.

*W imieniu Koleżanek i Kolegów
radcowie prawni Rejonu Skierniewickiego
Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi :
r.pr. Elżbieta Madej
r.pr. Katarzyna Kranik-Saleh
r.pr. Mieczysław Humka*

Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi

OSA Kwartalnik Nr 2/2020

Orzeczenie

z dnia 6 kwietnia 2017 r. II AKa 36/17

SSA Jarosław Papis (spr.) SA Maria Wiatr

SA Barbara Augustyniak

Wyrażona przez ustawodawcę negatywna ocena działalności organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego dotyczy całości ich działań, jako organów, których nadrzędnym celem było zwalczanie przejawów demokracji i łamanie praw człowieka. Dlatego przyjęta w art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1820) definicja współpracy obejmuje wszelkie kontakty z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji, nie zaś tylko takie, które były związane ze zwalczaniem opozycji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, przy udziale prokuratora A. D. po rozpoznaniu dnia 30 marca 2017 r. w Łodzi sprawy lustrowanego J. Z. F. w przedmiocie stwierdzenia zgodności z prawdą złożonego oświadczenia lustracyjnego na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę od orzeczenia Sadu Okręgowego w Ł. z dnia 1 grudnia 2016 r., utrzymał w mocy zaskarżonej orzeczenie (pkt 1) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt 2 i 3). Z uzasadnienia.

Orzeczeniem z dnia 1 grudnia 2016r. Sad Okręgowy w Ł. na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów

(Dz. U. z 2007 r. nr 63, poz. 425 z późn. zm.) stwierdził, że J. Z. F. złożył w dniu 14 października 2010 roku niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Na podstawie art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 63, poz. 425 z późn. zm.) orzekł wobec osoby lustrowanej utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek tworzenia wynika z ustawy, na okres 3 lat. Na podstawie art. 21a ust. 2b ustawy z dnia 18 października 2006 r. ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 63, poz. 425 z późn. zm.) orzekł wobec osoby lustrowanej zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2-57 ustawy z dnia 18 października 2006 roku ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. nr 63, poz. 425 z późn. zm.), na okres 3 lat. Nadto orzeczenie zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej lustrowanemu z urzędu oraz o zwolnieniu lustrowanego

od ponoszenia kosztów sądowych.

Wskazane orzeczenie zaskarżone zostało w całości przez obrońcę lustrowanego, który zarzucił mu:

1) obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, w szczególności art. 4, 7, 410 i 424 § 1 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, skutkującego przyjęciem, że J. Z. F. podczas spotkania dnia 15 grudnia 1988 r. w mieszkaniu lustrowanego przekazał informacje, posiadające wartość operacyjną, podczas gdy prawidłowo przeprowadzona ocena dowodów prowadzić powinna do wniosków, iż były to informacje bez większej wartości operacyjnej.

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na jego treść, a polegający na nieuprawnionym twierdzeniu, że zachowanie J. Z. F. Spełniało wszystkie warunki wymagane przez judykaturę dla uznania faktu zaistnienia „współpracy” w rozumieniu art. 3 ustawy lustracyjnej, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie pozwala na przyjęcie, że doszło do zmaterializowania się rzekomej współpracy lustrowanego z organami bezpieczeństwa przez świadome podejmowanie przez niego działań zmierzających do jego urzeczywistnienia. Podnosząc powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez wydanie orzeczenia stwierdzającego, że lustrowany J. Z. F.

złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy lustrowanego jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza kwestionowanego orzeczenia i jego uzasadnienia nie daje podstaw do przyjęcia, że wydano je z obrazą wskazanych w apelacji przepisów postępowania, czego konsekwencją miałyby być obciążone błędem ustalenia faktyczne, jak przedstawia to obrońca. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że sąd okręgowy przeprowadził wnikliwe i wszechstronne badanie wszystkich okoliczności o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy i w oparciu o jego wyniki poczynił trafne ustalenia faktyczne, prowadzące do wniosku, że J. Z. F. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Stanowisko sądu I instancji przedstawione zostało w prawidłowo sporządzonym uzasadnieniu skarżonego orzeczenia oddającym jasno i precyzyjnie tok rozumowania organu orzekającego, które nie jest dotknięte błędami natury logicznej i pozostaje w zgodzie ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Przede wszystkim sąd ten szczegółowo wyjaśnił powody, dla których odrzucił wiarygodność twierdzeń lustrowanego negujących jego współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa wskazując dowody, w oparciu o które do-

szedł do wniosków odmiennych. Dowody te, obejmujące zarówno zgromadzone w sprawie dokumenty jak i zeznania przesłuchanych świadków poddał wszechstronnej analizie i wzajemnej konfrontacji, co znalazło swoje odzwierciedlenie w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Przedstawione tam argumenty i wnioski, co do wiarygodności zebranego w sprawie materiału dowodowego podlegają pełnej akceptacji sądu odwoławczego. W rezultacie, za całkowicie nieuprawniony uznać należy wymieniony w pkt 1 apelacji zarzut obrazę wskazanych tam przepisów postępowania, który skarżąca formułuje odnosząc go w zasadzie, do obciążonego dowolnością ustalenia, że J. Z. F. podczas spotkania w dniu 15 grudnia 1988 r. w mieszkaniu lustrowanego przekazał informacje posiadające wartość operacyjną, podczas gdy – zdaniem obrońcy – prawidłowo przeprowadzona ocena dowodów prowadzić powinna do wniosków, iż były to informacje bez większej wartości operacyjnej. Tego rodzaju stanowisko nie mogło spotkać się z akceptacją sądu odwoławczego, skoro strona skarżąca dokonując własnej oceny wartości operacyjnej sporządzonej własnoręcznie i podpisanej przez lustrowanego pseudonimem „K.” informacji operacyjnej (...) z jednej strony bezpodstawnie ogranicza jej treść do poinformowania o dobrej wśród załogi opinii P. G. ze związków zawodowych, a z drugiej umniejsza znaczenie tak okrojonej infor-

macji, określając je „rewelacją” bez znaczenia dla wykonywania zadań służbowych SB (str. 3 apelacji). Tymczasem nie ulega wątpliwości, że poza przekazaną opinią o członku związków zawodowych sporządzona przez lustrowanego informacja obejmowała także opis sytuacji w Przedsiębiorstwie (...) w P., opinię o komentarzach na temat telewizyjnej debaty M. – W. i o wypowiedziach dotyczących sytuacji gospodarczej. Wszystkie te informacje przekazane przez lustrowanego, w tym dotycząca członka związków zawodowych oceniane zwłaszcza z uwzględnieniem czasu ich sporządzenia mogły mieć istotne znaczenie dla wykazującej zainteresowanie wszelkimi aspektami życia społecznego Służby Bezpieczeństwa. W całkowitym oderwaniu od stanu materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie skarżąca forsuje pogląd o braku przesłanki zmateralizowania się współpracy lustrowanego ze Służbą Bezpieczeństwa przydając jej wyłącznie charakter formalny i noszący znamiona działań jedynie współpracę pozorujących. W świetle dokumentacji archiwalnej, znajdującej odzwierciedlenie w zeznaniach świadków współpraca J. Z. F. ze Służbą Bezpieczeństwa nie ograniczała się do podpisania w dniu 15 grudnia 1988 r. zobowiązania do współpracy i sporządzenia w tym dniu informacji operacyjnej o nr (...), jak zdaje się to postrzegać skarżąca. Poddane wnikliwej analizie dowody zebrane w sprawie uza-

sadniały przyjęcie przez sąd I instancji, że w okresie współpracy z SB, to jest od dnia 15 grudnia 1988 r. do dnia 18 stycznia 1990 r. J. Z. F. podjął rzeczywistą współpracę z organami bezpieczeństwa państwa. W okresie tym odbył dziesięć spotkań z funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa, w trakcie których pozyskano od lustrowanego trzy informacje pisemne i siedem informacji ustnych na temat pozostające w żywym zainteresowaniu wymienionych organów. Dotyczyły one polityki kadrowej i płacowej dyrekcji (...) w P., decyzjach inwestycyjnych i organizacyjnych, nieprawidłowościach przy realizacji zadań przedsiębiorstwa, społecznych nastrojach i komentarzach na temat ważnych wydarzeń politycznych i gospodarczych. Zauważyć należy, że w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych przyjmuje się, iż dla „zmaterializowania” współpracy, nie jest konieczne, by informacje dostarczane przez osobowe źródło, były istotne operacyjnie i wykorzystywane, czy też, aby wyrządziły komukolwiek szkodę. Ocena bowiem rzeczywistej współpracy nie zależy od charakteru przekazywanej informacji i od jej ewentualnego wykorzystania przez organy bezpieczeństwa państwa, tym bardziej, że zarówno ocena istotności informacji oraz ewentualność ich wykorzystania leży poza gestią informatora (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt II K 308/13, LEX nr 1463420). Zgodnie z przyjętą i utrwaloną

linią orzecniczą jasnym jest też, że wyrażona przez ustawodawcę negatywna ocena działalności organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego dotyczy całości ich działań, jako organów, których nadrzędnym celem było zwalczanie przejawów demokracji i łamanie praw człowieka. Dlatego przyjęta w art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów definicja współpracy obejmuje wszelkie kontakty z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji, nie zaś tylko takie, które były związane ze zwalczaniem opozycji. Realia przedmiotowej sprawy nie dostarczają żadnych okoliczności szczególnego rodzaju, które pozwalałyby choćby na rozważanie możliwości odstąpienia od przyjętej i ugruntowanej już linii orzecniczej, w świetle której działania podejmowane przez lustrowanego z całą pewnością stanowiły współpracę z organami bezpieczeństwa państwa w rozumieniu powoływanych przepisów. Bezzasadne jest stanowisko skarżącej o pozorowaniu przez lustrowanego współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa. Wbrew twierdzeniu obrońcy, J. Z. F. nie przekazywał informacji „pod dyktando funkcjonariusza” (str. 3 apelacji), a w taki sposób sporządził jedy-

nie zobowiązanie do współpracy, co w żadnym zakresie nie umniejsza znaczenia i rangi tego dokumentu, wśród pozostałych zgromadzonych w sprawie. Za pozorowaniem przez J. Z. F. współpracy z SB wcale też nie przemawia fakt, iż nie pobierał on wynagrodzenia za przekazywanie informacji, zwłaszcza, że jak wynika z uznanych za wiarygodne zeznań świadka Z. K., lustrowany chętnie przystał na współpracę na zasadzie dobrowolności. Zeznania tego właśnie świadka, ale i dokumenty archiwalne nakazują nadto odrzucić sugestię skarżącej, że współpraca lustrowanego nie miała znamion tajności. Nie uprawnia do jej formułowania okoliczność, iż spotkania lustrowanego z funkcjonariuszem SB odbywały się w mieszkaniu J. Z. F., skoro w świetle wiarygodnych zeznań Z. K. do przekazywania informacji dochodziło przy zachowaniu warunków tajności, co z kolei pozostaje w zgodzie z treścią dokumentacji archiwalnej obejmującej między innymi własnoręcznie sporządzone przez J. Z. F. zobowiązanie do współpracy. W ocenie sądu odwoławczego zebrany w sprawie materiał dowodowy uprawniał organ orzekający w I instancji do oceny, że ustalone zachowanie lustrowanego stanowiło przejaw tajnej, świadomej współpracy z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu przepisu art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów

bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów. Trafnie sąd okręgowy ustalił, że działania J. Z. F. spełniają wszystkie wypracowane w orzecznictwie kryteria oceny współpracy z organami bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 3 a ust. 1 ustawy lustracyjnej. Działania te bowiem charakteryzują się pięcioma cechami, które zgodnie z przywołanym w pisemnych motywach orzeczenia stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego określają ustawowe pojęcie współpracy. J. Z. F. utrzymywał kontakty z organami bezpieczeństwa państwa przekazując funkcjonariuszowi Służby Bezpieczeństwa informacje w trakcie odbywanych z nim spotkań, wiedząc, że nawiązał kontakt z przedstawicielem takiej służby, co nadaje jego działaniom charakter współpracy świadomej, była to współpraca tajna albowiem fakt jej nawiązania oraz przebieg odbywała się w warunkach niejawnych, poza wiedzą i świadomością osób, których dotyczyły przekazywane informacje, współpraca lustrowanego wiązała się z operacyjnym zdobywaniem informacji przez organy Służby Bezpieczeństwa i nie ograniczała się do samej deklaracji woli, ale materializowała się w świadomie realizowanych konkretnych działaniach polegających na przekazywaniu informacji o tematyce interesującej SB. W tych warunkach nie budzi zastrzeżeń merytoryczna prawidłowość orzeczenia sądu I instancji sprowadzająca się do rozstrzygnięcia, iż lustrowany

złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Podobnie, brak jest podstaw do kwestionowania słuszności i prawidłowości zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej okresowej utraty przez lustrowanego prawa wybieralności oraz zakazu pełnienia funkcji publicznej. Zaskarżone orzeczenie nie nosi w tym zakresie znamion niewspółmierności.

Z tych wszystkich powodów, uznając, że apelacja obrońcy lustrowanego i wywiezione w niej zarzuty na uwzględnienie nie zasługiwały, zaskarżone orzeczenie utrzymano w mocy.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Opracowała Sylwia Pastwa

Rzecznik Praw Obywatelskich

Instytucja ombudsmana (rozumiejącego sytuację) wywodzi się ze Szwecji, gdzie zaistniał ponad 200 lat temu. Jako samodzielny urzędnik został powołany w Szwecji w 1809 r. i został nazwany kanclerzem sprawiedliwości. Jego podstawową kompetencją było kontrolowanie administracji. Do 1919 r. Szwecja była jedynym krajem, w którym funkcjonował ombudsman. W tym samym roku wprowadzono ten urząd w Finlandii.

Dopiero po zakończeniu II wojny światowej dostrzeżono szersze uzasadnienie dla powołania tej instytucji kontrolnej w innych krajach. Wiązało się to ze wzrostem zainteresowania ówczesnych społeczeństw ochroną praw człowieka w związku z doświadczeniem totalitaryzmów.

W latach 50-tych XX wieku ombudsmana powołano w Norwegii (1952) i Danii (1953).

Lata 60-te XX wieku to rozwój tej instytucji w krajach demokratycznych. W wielkiej Brytanii powołano urząd ombudsmana w 1967, we Francji w 1973 r., w Portugalii w 1976 r., Austrii w 1977

r. Konstytucja Hiszpanii z 1978 r. wprowadziła instytucję „Obrońcy Ludu”.

W ramach transformacji ustrojowych zapoczątkowanych w latach dziewięćdziesiątych, proces ten objął również blok państw Europy Środkowo-Wschodniej i Południowej.

Polska należała do prekursorów. Urząd ombudsmana występującego w naszym kraju pod nazwą Rzecznik Praw Obywatelskich powołany został w 1987 r.

Doceniając ten fakt, w dniu 7 listopada 1997 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych podpisała z Polską umowę, której celem było rozpowszechnienie tej instytucji na wzór polskich rozwiązań, w państwach Europy Wschodniej i państwach azjatyckich byłego Związku Radzieckiego, a przez to demokratyzacja tych rejonów.

Podstawowym przesłaniem umowy było fachowe doradztwo, stworzenie ośrodka gromadzenia i wymiany informacji, pomoc w tworzeniu regulacji prawnych.

Już wkrótce (1999 r.) powołano ombud-

smana w Czechach, w 2001 r. w Słowacji.

Aktualnie urząd ombudsmana funkcjonuje w 110 państwach, na różnych kontynentach, w tym w ponad 40 europejskich. W Europie nie powołano ombudsmana w Białorusi.

W strukturach europejskich również funkcjonuje Rzecznik Praw Obywatelskich, jako jeden z organów pomocniczych UE, powołany na mocy traktatu z Maastricht z 1992 r. Europejski RPO podjął działalność we wrześniu 1995 r., jednak Biuro Ombudsmana rozpoczęło funkcjonowanie w 1997 r. Siedzibą Rzecznika jest Strasburg.

Europejski Ombudsman, powoływany przez Parlament Europejski (z możliwością reelekcji) obserwuje działania instytucji UE. Obywatelom UE, którzy mają zastrzeżenia do funkcjonowania instytucji europejskich, z wyjątkiem Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, czy też uważają, że zostali niewłaściwie potraktowani przez te instytucje, przysługuje skarga, którą mogą złożyć do Europejskiego RPO. Od 1 października 2013 r. funkcję Europejskiego Rzecznika pełni Irlandka Emily O'Reilly (wybrana ponownie w 2019 r.).

Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce powołano na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1987 r., zatem jeszcze przed zasad-

niczymi zmianami ustrojowymi.

Zainteresowanie instytucją Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce zaistniało w latach sześćdziesiątych, bowiem już wtedy pojawiły się publikacje prawnicze na ten temat. Przełom nastąpił 20 lat później, gdy Komitet Nauk Prawnych PAN w 1981 r. wydał rezolucję, domagając się ustanowienia polskiego ombudsmana. W sierpniu tego roku powstał raport „Prawo, praworządność i gwarancje prawne”, którego twórcy uznali ustanowienie Rzecznika Praw Obywatelskich za niezbędny wymóg zrealizowania reformy systemu prawnego.

Już wtedy dostrzeżono konieczność zaznaczenia granic władzy państwa w stosunku do praw człowieka i obywatela. Rzecznik miał obserwować, czy gwarancje wolności i praw są rzeczywiście wypełniane, czy organy państwa przestrzegają przyrodzonych wolności i praw człowieka.

Proces nie był łatwy, gdyż w tamtym czasie w Polsce nie działały realne organy demokratyczne.

Ówczesna władza, chcąc jednak załagodzić trudną sytuację społeczną, zezwoliła na ustanowienie demokratycznej instytucji, licząc na to, że będzie to organ raczej fasadowy, aniżeli faktycznie realizujący założenia demokracji, a także mając przekonanie, że zachowa wyłączny wpływ na

wybór Rzecznika Praw Obywatelskich i sposób sprawowania urzędu.

Jednak wybór prof. Ewy Łętowskiej i wykonywanie przez nią funkcji w sposób niezależny, podważył nadzieje ówczesnej niedemokratycznej władzy na wpływ na RPO, a sama instytucja zyskała autorytet i uznanie obywateli.

Prof. Ewa Łętowska podkreślała, że główną dewizą Rzecznika – skopiowaną zresztą z doświadczeń innych urzędów ombusmeńskich – jest myśl - „zachowaj się właściwie wobec obywatela mającego prawo do rzetelnego potraktowania, zgodnego z europejskim wzorem prawa, właściwym dla demokratycznego państwa prawa.”

Przemiany ustrojowe zapoczątkowane w 1989 r. sprzyjały umocnieniu pozycji Rzecznika, także prawnie.

Od momentu uchwalenia ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. nastąpiła istotna ewolucja i rozwój tej instytucji. Sama ustawa była kilkakrotnie nowelizowana. Dopiero w 1989 r. instytucja Rzecznika Praw Obywatelskich uzyskała rangę konstytucyjną.

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. uregulowała status Rzecznika Praw Obywatelskich (rozdz. IX, art. 208-212).

RPO w Polsce jest samodzielnym organem państwowym oddzielnym wyraż-

nie od administracji i sądownictwa, powiązany z parlamentem poprzez sposób powołania oraz kontrolną jego funkcję.

Ustawowe kompetencje Rzecznika koncentrują się na prawie do badania skarg obywateli na nieprawidłowe działania **władzy wykonawczej**, ale w określonym zakresie także w przypadku naruszeń praw i wolności obywatelskich przez sądy. Główną cechą ombudsmana jest niezależność od innych organów. RPO nie posiada uprawnień władczych. Charakter jego działań nie pozwala na zmianę, uchylene, zawieszenie wykonania kwestionowanych decyzji, które naruszają prawa człowieka i obywatela. Jednak wykonując swoje zadania RPO bada zarówno legalność jak i słuszność kwestionowanych decyzji.

Rzecznik wykonuje swoją funkcję, zarówno w wyniku wysłuchania obywateli, ale także z inicjatywy własnej. Istotną cechą urzędu jest bezpłatność, odformalizowanie postępowania, a tym samym łatwość dostępu do niego, elastyczność i szybkość działania.

Podstawowym wyróżnikiem działań Rzecznika Praw Obywatelskich jest to, że jeśli chce wykonywać właściwie swoje zadania, musi przede wszystkim sprzeciwiać się władzy. Nawet, gdy konstytucja, jak w przypadku naszego kraju, w swej preambule i przepisach gwarantuje prawa obywatelskie na zawsze,

w działaniu instytucji publicznych zapewnia rzetelność i sprawność, jest prawem opartym na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot, a nadto formuluje wezwanie do wszystkich, „którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali,... aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej”, Rzecznik Praw Obywatelskich musi nadzorować realizację tych zasad, a przez to stać na straży praw i wolności obywatelskich.

RPO jak to stwierdził prof. Marek Safian ma chronić obywatela „przed bezdusznym „kafkowskim” światem prawa, który może przecież stać się również rzeczywistością demokratycznego państwa prawa i tworzyć dla jednostki zaporę nie do przebycia. Rzecznik - osoba publiczna, funkcjonujący w ramach demokratycznych struktur państwa, ma zarazem przed tym państwem bronić i zapewnić jednostce zwyczajny, nie poddany formalnym rygorom tryb ochrony. Bo jeżeli system prawa pozytywnego wyraża i gwarantuje zasady demokratycznego państwa prawnego, to jednak nie jest on *per Se* gwarantem absolutnym i doskonałym. System

ten tylko wtedy może pełnić swoją rolę, jeżeli towarzyszy mu nadrzędna idea słuszności i sprawiedliwości.”

RPO uzyskał silną i trwałą pozycję w naszym systemie, ugruntował swoje istnienie oraz wagę w świadomości Polaków. Niewątpliwie istotny wpływ na ewolucję instytucji wywarły osoby, które piastowały urząd. Były to osoby, które poza autorytetem potrafiły przyciągnąć uwagę opinii publicznej cechami charakteru i zaangażowaniem w działalność publiczną. Rzecznikiem Praw Obywatelskich pierwszej kadencji była prof. Ewa Łętowska i kolejno: Tadeusz Zieliński, Adam Zieliński, Andrzej Zoll, Janusz Kochanowski, Irena Lipowicz i Adam Bodnar.

Dziś oczekujemy na wybór Rzecznika Praw Obywatelskich. Dziś, jak nigdy dotąd w III RP obywatele potrzebują obrońcy przed „kafkowskim” światem prawa i państwa.

Ewa Stompor-Nowicka

***Przewodnicząca
Komisji Praw Człowieka***

40 lecie strajków studentów łódzkich

W wyniku fali strajkowej jaka wybuchła w Polsce w lipcu i sierpniu 1980 roku, Polakom udało się zmusić komunistyczną władzę do pewnych ustępstw, których efektem było m.in. powołanie do życia Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Niestety życie akademickie tamtego okresu nadal borykało się z licznymi ograniczeniami. W styczniu 1981 roku w Łodzi wybuchł największy okupacyjny strajk studencki w Europie. Praktycznie budynki wszystkich łódzkich uczelni wyższych – Uniwersytetu Łódzkiego, Politechniki Łódzkiej, ówczesnej Akademii Medycznej, Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej, Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych oraz Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej - okupowało solidarnie ponad 10 000 studentów, postulujących o m.in. zwiększenie autonomii uczelni, respektowanie wolności badań i słowa, możliwość rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów. W raportach MSW strajk wymieniany był jako jedno z 10 wydarzeń z powodu, których reżim chciał wprowadzić Stan Wojenny, wypowiadając wojnę społeczeństwu.

W 40. rocznicę tych wydarzeń Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, zorganizowało wystawę plenerową „By przestała być sloganem demokracja. Strajk łódzkich studentów 1981 r”. „która jest naszą formą hołdu i upamiętnienia tych gorących, choć

zimowych dni stycznia i lutego 1981 roku. Wystawie towarzyszy album, który obok warstwy popularnonaukowej, prezentuje w większości nieznaną dotychczas szerszej fotografie ze strajku, autorstwa w przeważającej części Zbigniewa Józwiaka i Mirosława Narolskiego.

Jako uczestnikowi strajku sprzed czterdziestu lat szczególnie mi zależało, aby pokazać codzienność strajkową, podkreślając tym samym odwagę i zaangażowanie każdego ze strajkujących. Pamiętać trzeba, że strajkującymi byli dwudziestolatkowie bez specjalnego doświadczenia życiowego. Jednak potrafiliśmy się zorganizować - strajk miał charakter okupacyjny, co wiązało się z koniecznością zapewnienia noclegów i wyżywienia, a także podstawowych warunków sanitarnych przez miesiąc dla około 10000 młodych, pełnych energii ludzi. Uczestnicy strajku uczyli się rzeczywistego znaczenia słowa demokracja - nie było ono tylko sloganem. Potrafiliśmy być solidarni i odpowiedzialni za innych. Mimo, że w wielu sprawach się różniliśmy to jednak osiągnęliśmy porozumienie. W wyniku strajku udział studentów we współgospodarzeniu uczelniami był największy w historii współczesnego szkolnictwa wyższego.

Jestem bardzo zadowolony, że do przygotowania albumu i wystawy włączyło się środowisko akademickie - Uniwer-

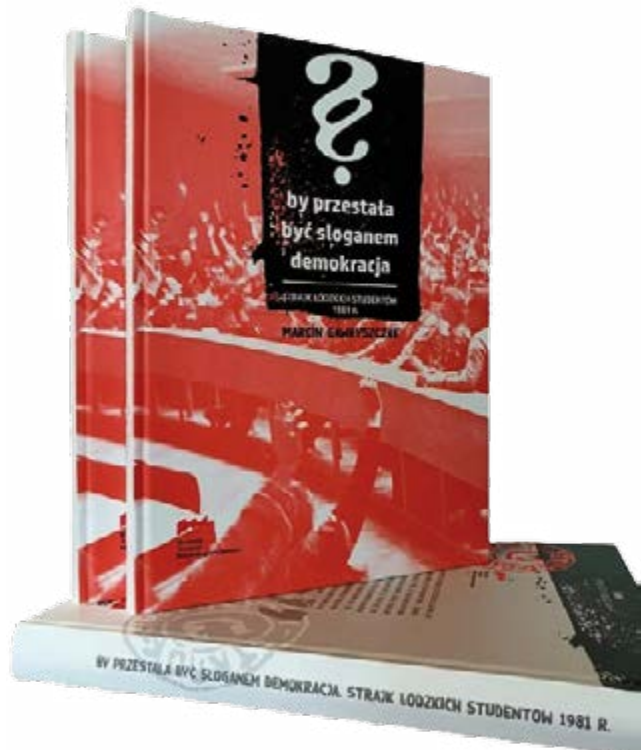
sytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny i Politechnika Łódzka. Inicjatywę przygotowania wystawy i albumu wsparły samorządy prawnicze Okręgowa Rada Adwokacka w Łodzi, **Okręgowa Izba Radców Prawnych w Łodzi**, Izba Notarialna w Łodzi oraz Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” Oddział w Łodzi, których wielu członków uczestniczyło aktywnie w wydarzeniach strajku łódzkich studentów.

Mam nadzieję, że po obejrzeniu wystawy i lekturze albumu umocni się u Państwa przekonanie, że pamięć o wydarzeniach sprzed 40. laty, o największym okupacyjnym strajku studenckim Europy,

to nie tylko budowanie tożsamości Łodzi i uczelni, ale również integracja środowisk absolwentów, byłych uczestników tego protestu.

Wystawę do końca kwietnia można oglądać przed Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Zachęcam również do zakupu albumu – więcej informacji i możliwość zamówienia na stronie internetowej Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi www.muzeumtradycji.pl

Jacek Wawrzynkiewicz

O strajku łódzkich studentów z 1981 r. słów kilka...

Jeden z największych buntów inteligencji w historii PRL miał miejsce w Łodzi. W styczniu 1981 r. to właśnie łódzcy studenci zaprotestowali przeciwko patologiom na uczelniach wyższych prowadząc miesięczny strajk okupacyjny – największy w historii powojennej Europy. W jaki sposób udało im się przetrwać ten trudny czas?

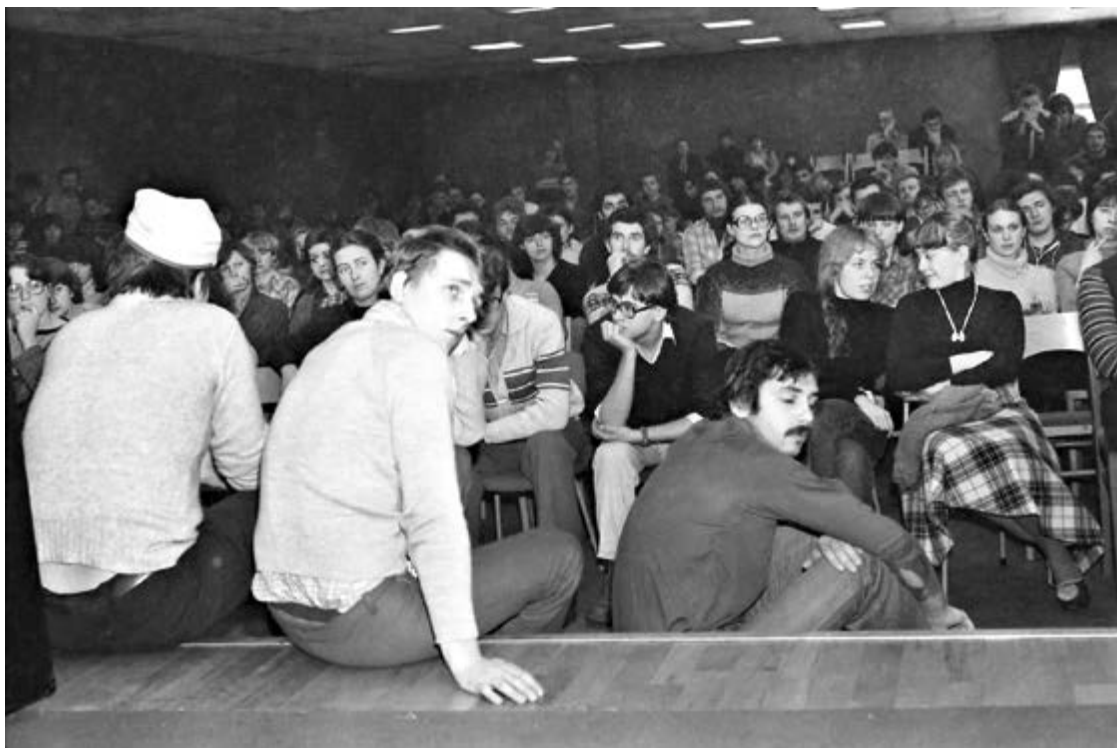
Wydarzenia z sierpnia 1980 r. i zgoda władzy komunistycznej na utworzenie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” zmieniły sytuację w wyższych szkołach w Polsce. W Łodzi część nauczycieli akademickich zaangażowała się w nowe struktury związkowe na uczelniach, zaś studenci pod koniec września utworzyli własną niezależną organizację, która stała się częścią ogólnopolskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS).

Wzorem robotników latem, także na uczelniach narastała atmosfera strajkowa. W szkole filmowej studenci w dniach 5-10 grudnia 1980 r. podjęli akcję „Solidarnego Czekania”, która polegała na uczestniczeniu w zajęciach przy jednoczesnym pozostawianiu na terenie uczel-

ni. Wymusili w ten sposób korzystny dla siebie wybór rektora w osobie Romana Wajdowicza. W podobnym czasie na UŁ żacy z Wydziału Prawa i Administracji (WPiA) wysunęli własne postulaty m.in. zniesienia egzaminu z podstaw nauk politycznych, likwidacji obowiązkowego lektoratu z języka rosyjskiego i reformy szkolenia wojskowego.

Zlekceważenie postulatów studentów prawa doprowadziło 6 stycznia 1981 r. do akcji „Solidarnego Czekania” na WPiA. Polegała ona, tak jak w przypadku szkoły filmowej na całodobowym okupowaniu budynku wydziałowego przy ul. Składowej, przy jednoczesnym odbywaniu się zajęć. Dzień później podpisane zostało porozumienie między władzami uczelni i wydziału a studentami WPiA, które wielu zaków z innych wydziałów uznało za niewystarczające.

Z tego powodu kolejne wydziały ogłaszały przystąpienie do „Solidarnego Czekania”, które nabrało charakteru ogólnouniwersyteckiej akcji. Po porozumieniu z 11 stycznia (datowane na 10 stycznia) dotyczącym spraw uczelnianych, na które zgodę wyraził rektor UŁ

Romuald Skowroński, akcja przeistoczyła się w „Gotowość Protestacyjną”, która miała trwać do przyjazdu ministra nauki. Wtedy też ukształtował się ogólnouniwersytecki Studencki Komitet Jedności (SKJ), wywodzący się wprost z komisji negocjującej postulaty z rektorem w czasie „Solidarnego Czekania”. Większość SKJ stanowili członkowie NZS, znaleźli się także działacze Socjalistycznego Związku Studentów Polskich (SZSP) oraz studenci niezrzeszeni. Gdy okazało się, że komisja z wiceministrem nauki, szkolnictwa wyższego i techniki Stanisławem Czajką nie jest w stanie pójść na ustępstwa, 21 stycznia 1981 r. SKJ ogło-

sił strajk okupacyjny.

Negocjacje z Komisją Międzyre-sortową, na czele której znalazł się minister Janusz Górski (w latach 1972-1975 rektor UŁ) prowadziła Międzyuczelniana Komisja Porozumiewawcza (MKP), w skład której weszli przedstawiciele 4 strajkujących uczelni łódzkich, zarówno z NZS, jak i SZSP. Pomocniczą rolę w negocjacjach odgrywali prawnicy – Karol Głogowski i Tadeusz Grabowski. Ponadto, rolę doradców studenckich pełnili m.in. dr Marek Edelman oraz szef łódzkiej „Solidarności” Andrzej Słowik.

Negocjacje łódzkie odbyły się w kilku turach, trwając do 15 lutego. 17

lutego toczyły się jeszcze kluczowe rozmowy między delegacją MKP a władzami w Warszawie, których skutkiem była zgoda reżimu komunistycznego na rejestrację NZS. Nastąpiło to 17 lutego o godzinie 22.15.

W czasie negocjacji z ministrem Górkim wysunięto łącznie 47 postulatów. Najważniejszym z nich była rejestracja Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS) bez ingerencji w jego statut. Ponadto, walczono o niezależność uczelni m.in. możliwość wycofania przedmiotów polityczno-społecznych tj. ekonomii politycznej, podstaw nauk politycznych oraz podstaw filozofii i socjologii mark-

sistowskiej. Domagano się także zniesienia praktyk robotniczych i likwidacji preferencyjnego systemu przyjęć na studia oraz ograniczenia szkolenia wojskowego. Żądano też zakazu działania MO i SB na terenie uczelni z wyjątkiem sytuacji, na które zgodę wyraziłby rektor.

Niewygodną dla władzy była grupa postulatów ogólnospołecznych. Studenci chcieli zaprzestania represji wobec działaczy opozycji demokratycznej i niezależnych inicjatyw społecznych. Ponadto domagano się zwolnienia więźniów politycznych i zagwarantowania swobody działania wydawnictwom niezależnym. Wiązało się z tym ogranicze-

nie cenzury i niezależne funkcjonowanie mediów. Akademicy zwracali też uwagę na konieczność ujawnienia i ukarania winnych stłumienia protestów robotniczych w grudniu 1970 i czerwcu 1976 r.

Walka o postulaty mogła być prowadzona, ponieważ główną siłą strajku byli studenci okupujący budynki wydzia-

łowe. Na wszystkich uczelniach łódzkich stanowili oni około 10 tysięcy osób. Kluczowym dla utrzymania ich woli walki było poczucie podmiotowości i autentyczny wpływ na podejmowanie decyzji. Wiele najważniejszych rozstrzygnięć zapadało w czasie wieców wydziałowych np. poprzez głosowania nad konkretnymi

postulatami. Na takich zebraniach negocjatorzy wielokrotnie osobiście informowali strajkujących o podjętych ustaleniach i szczegółach rozmów z ministrem Górskim, uzyskując akceptację na dalsze działania.

Studenci na wydziałach byli sys-

tematycznie informowani o przebiegu rozmów z Komisją Międzyresortową. Łącznicy i kurierzy rozprowadzali kasety magnetofonowe z zapisem dźwięku z negocjacji. Ponadto, wydziały miały dostęp do komunikatów głównych organów studenckich. Informacje rozprowadza-

no także przez wydziałowe radiowęzły, prasę strajkową i bezpośrednie kontakty między negocjatorami a studentami.

Fenomenem strajku był fakt, że wśród strajkujących znaleźli się zarówno członkowie niezarejestrowanego jeszcze Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS), kontrolowanego przez władze Socjalistycznego Związku Studentów Polskich (SZSP) oraz studenci niezrzeszeni w żadnej z tych organizacji. Łódzkie żaków jednoczyły wspólne postulaty, sprowadzające się przede wszystkim do żądania wolności i samorządności na uczelniach.

Główną siłą napędową strajku

byli jednak działacze NZS, którzy stanowili większość w kluczowych organach decyzyjnych strajku. To oni najgłośniej podnosili hasło rejestracji NZS oraz postulaty polityczne. Przykładowo, w SKJ znalazło się 23 przedstawicieli NZS spośród 33 osób tam zasiadających. W budynkach wydziałowych UŁ, 4 spośród 7 przewodniczących Komitetów Strajkowych było członkami NZS. Na AM stanowili oni aż 10 z 16 członków komitetu. Podobnie sytuacja wyglądała na Politechnice.

Największy test jedności miał miejsce 16 lutego 1981 r., dzień po zerwaniu negocjacji z ministrem Górskim.

W obliczu nacisków Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NZS na przeniesienie strajku do Warszawy, łódzkie i centralne organy SZSP domagały się skończenia protestu i podpisania porozumienia bez rejestracji NZS. Dzięki solidarności większości strajkujących, łódzkiego NZS i znacznej części członków SZSP kontynuowano jednak strajk, osiągając ostateczny sukces.

Pamiętać jednak należy, że trwanie strajku przez tak długi czas wymagało zapewnienia środków na przetrwanie dla około 10 tys. osób. Studenci w niewielkim zakresie dysponowali zasobami własnymi. Paczki od rodzin, przyjaciół

i znajomych nie wystarczyłyby na zaspokojenie wszystkich potrzeb.

Znaczna pomoc pochodziła od zakładów pracy, w których działały komisje „Solidarności” oraz osób prywatnych. Władze UŁ i PŁ przekazały także spore sumy do wydania w stołówkach akademickich. Istotne wsparcie pieniężne pochodziło również bezpośrednio od władz „Solidarności” i innych instytucji jak np. Duszpasterstwa Akademickiego.

Przed wszystkimi budynkami, okupowanych przez strajkujących zbierano datki do puszek, które pozwalały komitetom strajkowym na zaspokojenie bieżących potrzeb. Jednym z większych

tego typu punktów był ten na Wydziale Prawa i Administracji przy ul. Narutowicza. Dzięki wsparciu z wielu stron studenci mieli środki na prowadzenie akcji strajkowej bez obaw o swój materialny byt.

Strajkujący musieli przyzwyc-

zczać się do problemów, wynikających z codziennego bytowania w budynkach wydziałowych. Największą trudność sprawiały warunki noclegowe. Studenci najczęściej spali w kilkunastoosobowych salach i na korytarzach, w których rozkładano materace, łóżka polowe, śpiwory

oraz koce. Pochodziły one w większości z akademików, ale część była własnością studentów (zwłaszcza tych pochodzących z Łodzi) lub organizacji turystycznych (np. PTTK) i studenckich (np. AZS).

Innym doskwierającym kłopotem była codzienna higiena. Zdarzało się, że brakowało ciepłej wody, a budynki wydziałowe nie były wyposażone w odpowiednią liczbę natrysków i toalet.

W związku z tym zezwalano za przepustką opuścić strajk w celu kąpieli czy wymiany rzeczy osobistych. Jednak służby porządkowe niezwykle restrykcyjnie dbały o to, aby nie doszło do masowego opuszczania wydziałów. Przykładowo na Wydziale Prawa i Administracji UŁ liczba „nieobecnych” nie mogła przekroczyć 50 osób.

Kolejnym, dużym wyzwaniem dla studentów było radzenie sobie ze

strajkową nudą. Zamknięci na swoich wydziałach żacy organizowali liczne rozgrywki w karty (głównie brydża) a także w szachy, warcaby czy chińczyka. Ze względu na zimową porę wszelkie zajęcia sportowe ograniczano do tenisa stołowego oraz badmintona (gdy pozwalały na to warunki). Popularną rywalizacją były też wyścigi w workach. Poza tym wiele dziewcząt zajmowało się tzw. robótkami ręcznymi.

W związku z sytuacją panującą w Polsce studenci dyskutowali o polityce, szansach na demokratyczne przemiany. Panowała całkowita swoboda wypowiedzi. Wiele osób poszerzało swoje ho-

ryzonty czytając dotychczas „zakazane” lub potępiane przez władze książki czy czasopisma. Część była również zaangażowana w tworzenie treści do gazet i piśmierek strajkowych.

Istotnym elementem rozrywki była też muzyka. Wspólne śpiewanie strajkowych pieśni, gra na gitarze, a także słuchanie radia umilało czas studentom. Sprzyjało to nawiązywaniu bliskich relacji, długoletnich przyjaźni a także związków małżeńskich.

Strajk stał się miejscem rozwoju niezależnej od władz komunistycznych kultury, niepodlegającej w żaden sposób cenzurze i ograniczeniom. Organizowano

koncerty studentów PWSM i wokalistów takich jak Jerzy Bożyk, Olek Grotowski, John Porter czy Krystyna Prońko. Zapraszano łódzkich aktorów, którzy czytali poezję m.in. fragmenty „Dziadów”. Odbywały się spotkania z kabaretami otwarcie krytykującymi totalitarny system.

Ważną częścią wolnościowego klimatu były spotkania z przedstawicielami opozycji antykomunistycznej np. z Komitetu Obrony Robotników i działaczami społecznymi. Studenci gościli w swoich progach m.in. Janusza Korwin-Mikkego, Jana Józefa Lipskiego, Andrzeja Słowika czy Józefa Śreniowskiego. Odpowiadali oni na liczne pytania studentów oraz wygłaszali wykłady na tematy związane z bieżącą polityką, historią PRL, demokratyzacją życia społecznego, zasadami praworządności oraz ideami wolnościowymi.

Determinacja studentów i trwanie w jedności do końca doprowadziły ostatecznie do podpisania Porozumienia Łódzkiego z ministrem Januszem Górskim 18 lutego 1981 r.

Pierwszy punkt Porozumienia głosił:

Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki akceptuje i gwarantuje niezależność uczelni w sprawach naukowych, dydaktycznych i wewnętrznych organizacyjnych.

Ponadto studenci wywalczyli oddanie im 1/3 miejsc w uczelnianych

ciałach kolejalnych, zniesienie praktyk robotniczych, zakaz interwencji SB i MO na terenie szkół wyższych. Minister Górski obiecał także zwiększyć nakłady finansowe na uczelnie i poprawić warunki bytowe studentów, zmniejszyć zakres szkolenia wojskowego i wydłużyć studia do pięciu lat. Ważnym ustaleniem było również zniesienie uprzywilejowania języka rosyjskiego oraz obietnica ułatwienia uzyskiwanie paszportów przez studentów.

Strajk łódzkich studentów z 1981 r. to jeden z największych tego typu protestów w Europie. Trwał 29 dni i wzięło w nim udział około 10 tys. żaków. Pozwolił wzmocnić podmiotowość środowisk akademickich w trudnych realiach komunistycznych i stanowił element budowy społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. W raportach MSW był on wymieniany jako jedno z 10 wydarzeń, z powodu których reżim zdecydował o wprowadzeniu stanu wojennego.

Marcin Gawryszczak

Adiunkt

Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi

zdjęcia: Mirosław Narolski

10 lat Tylnej i Wielkanoc

Nasze życie samorządowo-towarzystwie padło w grudniu jako kolejna ofiara pandemii. Może jak nas wszystkich zaszczepią Pan Dziekan zrobi chociaż tradycyjny piknik w ogrodach przy Tylnej. Oczywiście tylko dla posiadających negatywny wynik testu i z zachowaniem odległości. Swoją drogą dlaczego mówimy negatywny wynik o zdrowych, a pozytywni

to chorzy. Chyba powinno być odwrotnie. W pikniku będą mogli uczestniczyć tylko negatywni ! I jak tu zrobić spotkanie. Wszystko legło w grudniu. Nawet tej wiosny bociany opóźniają przylot. A tu niespodziewanie zadzwonił do mnie nasz Redaktor Naczelny i powiedział napisz COŚ. Kiedy stwierdziłem wiesz ... pandemia i nie ma ma co pisać..., przybił mnie

argumentem, że Tylna 14 ma 10 lat. Tego się nie spodziewałem. No więc pisze.

Efektów pandemii nie da się uniknąć. Nakłada nowe wzorce zachowania na przykład bycie morsmem. Obserwuje nawet integracje korporacji i wspólne kąpiele w przerębli radcowsko-adwokackie. Na razie Redaktor

Naczelnny nie dał się namówić, więc ja też czekam. Jak tak dalej pójdzie to jednak nie wiadomo. Wyobrażam sobie reportaż w Tylnej ze zbiorowej kąpieli – morsowania Redakcji Tylnej 14.

Na razie nie zostałem też licencjonowanym zawodnikiem PZPL. Dla nie wtajemniczonych - Polskiego Związku Przeciągania Liny. Zgłoszenie do kadry narodowej kosztuje 50 zł. Wreszcie możemy być członkiem jakiegoś kadry i do tego NARODOWEJ. Bycie członkiem kadry pozwala chodzić do sauny, uczestniczyć w spotkaniach ... itd. Swoją drogą, Panie Dziekanie jak byśmy zbiorowo jako Izba wstąpili do PZPL to moglibyśmy wrócić do normalnego życia samorządowego. Po prostu w Izbie odbywałyby się nie jakieś zebrania i spotkania, tylko regularne treningi KADRY NARODOWEJ. Myślę, że to warte przemyślenia.

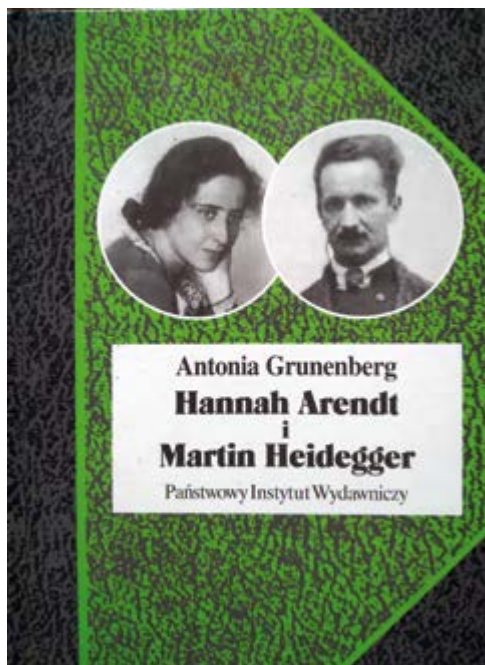
Ja natomiast odkryłem w pandemii książkę, którą gorąco polecam tym którzy jeszcze nie zostali członkami PZPL. Dawno temu, w świecie sprzed pandemii na Festiwalu w Kazimierzu zjadłem obiad w towarzystwie słynnej pani reżyser (też teraz powinno się powiedzieć chyba reży-

serki) Margarethe von Trotta. Zresztą w towarzystwie to może przesada. Przypadek, wolne miejsca przy stoliku w Zielonej Tawernie. Miałem iść na zupełnie inny film, ale po obiedzie nie wypadło i obejrzałem jej film o Hannah Arendt. Tu brakuje wykształcenia, oczywiście moje. Dowiedziałem się czegoś o tej słynnej filozofce (teraz wszystko ma rodzaj żeński). Film zresztą jak inne filmy von Trotty polecam. Ulegając zapalowi kupiłem (nie było łatwo) książkę „Hannah Arendt i Martin Heidegger” i ... położyłem w widocznym miejscu. Ładnie wyglądała. Kiedy nastąpiła pandemia, to przeczytałem. Gorąco polecam. Właśnie na czas pandemii. Kto przeczyta będzie wiedział dlaczego.

Na koniec, to też wniosek z lektury, cieszymy się z tego co kiedyś było pod ręką, a teraz trochę trudniej. Nie wiem czym zilustruje tekst Redaktor Naczelny, ale wysłałem mu parę zdjęć z Polski w Pandemii. No i czekam na BOCIANY. Życzę wszystkim Wesołych Świąt Wielkanocnych, a Tylnej 14 kolejnych 10 lat.

Wasz sprawozdawca
Paweł Juliusz Walter

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 13/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 14/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 15/2014

ISSN 2083-2109

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Prezencja Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Staszek's PARASOL

2014

Dni bezpłatnych porad prawnych
Dla matry przesiadki szkolnej

PRACA-RODZINA-BENEFIT

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 16/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 17/2014

ISSN 2083-2109

Zdrowych, Pogodnych Świąt Wielkanocnych, przepięknych wiar, nadziei i miłości, żeglarskiego, wiosennego nastroju, serdecznych spotkań w gronie rodziny i wśród przyjaciół oraz wesołego "Kulębaka"

1 stycznia

Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 18/2014

ISSN 2083-2109

RADCA PRAWNY
Pomoc Obrona Zaufanie

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 19/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 20/2014

ISSN 2083-2109

Wspaniałych Świąt Bożego Narodzenia spędzonych w ciepłej, rodzinnej atmosferze, samych sołennych dni w rodzinnej atmosferze oraz szampańskiej zabawy sylwestrowej

1 stycznia

Radca Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 21/2014

ISSN 2083-2109

TYLNA 14 MAWLAT

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 22/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 23/2014

ISSN 2083-2109

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 24/2014

ISSN 2083-2109

Michał W. Różycki: Mawlatem byłoby dla Państwa czasem wyjątkowe spotkanie w gronie rodziny i najbliższych, czasem niezapomniany dzień spędzony przy rodzimym stole wigilijnym.

Michał Różycki to człowiek, który prawniczo nie tylko radzi i wyraża opinię, ale także wyraża swoje przemyślenia i poglądy.

Wesołych świąt Bożego Narodzenia i wesołego Nowego Roku 2017

Michał Różycki

Radca OKRP w Łodzi

Redakcja przy współpracy

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 15/2019

ISSN 20832109

Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych,
 pełnych wiary, nadziei i miłości,
 Radosnego, mimo ograniczeń, wiosennego nastroju,
 serdecznych spotkań w gorącej zupce
 i wyślad przysiadła
 oraz
 wesołego Alleluja!

Zyczą
 Działalnia i Rada
 Okręgowej Izby Radców Prawnych
 w Łodzi

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 16/2017

ISSN 20832109

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 17/2017

ISSN 20832109

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 20/2018

ISSN 20832109

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 20/2018

ISSN 20832109

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 20/2018

ISSN 20832109

Szanowni Państwo

Przednie czas Świąt Bożego Narodzenia
 będzie pełni atmosfery radości,
 wyciszenia i zatrzymania od codziennego
 pędu.
 Wesołych Świąt Bożego Narodzenia oraz
 nowych sukcesów w nadchodzącym
 Nowym Roku!

Zyczą
 Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych w
 Łodzi
 oraz
 Redakcja „Tylniej 14”

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 11/2019

ISSN 20832109

Z okazji Świąt Wielkanocnych życzymy
 Państwu, aby wiosną okazała się pełniejszą
 wiosną, radością i beztroską, utrzymali
 się w Duchu, a nawet oca dłużej czasu i
 pozostało w Wasz w podziwianiu
 i radości.

Zyczymy także, aby nie zabrakło
 Państwu wspaniałego sprężystości, która
 pozwoliła przez kryzys w szczęściu
 i nadziei.

Działalnia i Rada Okręgowej Izby Radców
 Prawnych w Łodzi

Redakcja „Tylniej 14”

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 12/2019

ISSN 20832109

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 13/2019

ISSN 20832109

Pełnych radości i rodzinnego ciepła
 Świąt Bożego Narodzenia
 oraz
 wiosny napędzi i energii do działania
 w Nowym Roku 2020!

Zyczą
 Działalnia i Rada
 Okręgowej Izby Radców Prawnych
 w Łodzi
 oraz Redakcja Tylniej 14

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 14/2020

ISSN 20832109

Covid 19
 Czas Pandemii

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 15/2020

ISSN 20832109

Zdrowych, rodzinnych i pogodnych
 Świąt Bożego Narodzenia
 oraz
 duża energii i zapału
 w lepszym Nowym Roku 2021!

Zyczą
 Działalnia i Rada
 Okręgowej Izby Radców Prawnych
 w Łodzi
 oraz Redakcja „Tylniej 14”

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer

TYLNA 14
Całoninami Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 16/2020

ISSN 20832109

Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych
 pełnych wiary, nadziei i miłości,
 Radosnego, mimo ograniczeń, wiosennego nastroju,
 serdecznych i zycielnych przyjaciół
 oraz wesołego Alleluja!

Zyczą
 Działalnia i Rada
 Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi
 oraz Redakcja „Tylniej 14”

Wydawca przy współpracy Wolters Kluwer